

Zaporedna številka:

ID Respondenta										Ime/Začetnici	
		-							-		

Datum anketiranja:

		/			/		

ID anketarja:

"50+ v Evropi"

Raziskava o zdravju, procesu staranja in upokojevanju v Evropi

2021/22

Vprašalnik na papirju

IPSOS d.o.o.
Leskoškova 9e
1000 Ljubljana

Tel.: 0590 26 803

PREDGOVOR

Vprašalnik na papirju je zasnovan kot dopolnitev standardnega vprašalnika raziskave o zdravju, procesu staranja in upokojevanju v Evropi (SHARE). Z vprašalnikom želimo nameniti dodatno pozornost temam, ki so posebej pomembne za Slovenijo ter tako prispevati k proučevanju teh vprašanj v Sloveniji.

Vaše sodelovanje je popolnoma prostovoljno. Vsi vaši odgovori se bodo hranili kot zaupni in se bodo uporabljali izključno v raziskovalne namene. Rezultati raziskave bodo vedno objavljeni le v anonimizirani obliki, kar pomeni, da vaše osebno ime in vaš naslov ne bosta razkrita.

Vnaprej se vam lepo zahvaljujemo za vaše sodelovanje in podporo naši raziskavi!

Ljubljana, oktober 2021

Dr. Boris Majcen
Inštitut za ekonomska raziskovanja, direktor
Vodja raziskave SHARE v Sloveniji

Mateja Mrkun
Ipsos d. o. o.
Vodja terenskega dela raziskave SHARE v Sloveniji

Kako IZPOLNITE ta vprašalnik

Na večino vprašanj na naslednjih straneh odgovorite tako, da označite ustrezni kvadrateg pod ali poleg odgovora, ki velja za vas.

Kako označiti kvadrateg:

Pravilno

Nepravilno

Na vprašanja vedno odgovarjate po vrstnem redu. Vprašanje preskočite le v primeru, če tako zahteva navodilo.

Primer:

Ste zaposleni?

₁ Da

₅ Ne → [pojdite na vprašanje ...](#)

Če ste v tem primeru označili "Da", potem nadaljujete z naslednjim vprašanjem!

Če ste v tem primeru označili "Ne", potem preskočite na vprašanje, ki je navedeno v navodilu!

Kako VRNETE ta vprašalnik

Izpolnjen vprašalnik nam čim prej vrnite po pošti v priloženi kuverti. Poštšina je že plačana. Če potrebujete novo kuverto, pokličite agencijo Ipsos na telefonsko številko 051 683 904.

Z IZPOLNJEVANJEM ZAČNITE PRI VRAŠANJU 1.

VSI VAŠI ODGOVORI SE BODO HRANILI KOT ZAUPNI. ZAHVALJUJEMO SE VAM ZA POMOČ!

V Sloveniji je državni proračun pod velikim pritiskom zaradi vse večjega števila upokojencev. Veliko evropskih držav je v preteklih letih izvedlo temeljite reforme svojih pokojninskih sistemov, nekatere druge pa to še načrtujejo. V vprašanjih spodaj želimo izvedeti več o vašem poznavanju pokojninskega sistema v Sloveniji in o vašem mnenju o nekaterih pomembnih političnih izbirah in možnostih, povezanih s prihodnostjo slovenskega pokojninskega sistema.

1. Kolikšen delež prebivalstva v Sloveniji je starejši od 65 let?

- 0-10% ₁ 11-20% ₂ 21-30% ₃ 31-40% ₄ 41-50% ₅ 51-60% ₆ 61-70% ₇ Ne vem ₋₁

2. V Sloveniji je tveganje revščine:

- ₁ Višje med starejšimi (osebami, starejšimi od 65 let) kot med delovno aktivnim prebivalstvom
₂ Nižje med starejšimi (osebami, starejšimi od 65 let) kot med delovno aktivnim prebivalstvom
₃ Enako med starejšimi (osebami, starejšimi od 65 let) in delovno aktivnim prebivalstvom
₋₁ Ne vem

3. Kakšna je trenutno v Sloveniji zakonsko določena upokojitvena starost za pridobitev starostne pokojnine za osebo vašega spola?

- 60 ₁ 61 ₂ 62 ₃ 63 ₄ 64 ₅ 65 ₆ 66 ₇ 67 ₈ 68 ₉ 69 ₁₀ 70 ₁₁ Ne vem ₋₁

4. Ali ste (v kolikor ste že upokojeni) oziroma ali boste (v kolikor ste še delovno aktivni) morali odložiti vašo upokojitev zaradi zadnje pokojninske reforme v Sloveniji leta 2012?

- ₁ Da → **Pojdite na vprašanje 5**
₅ Ne → **Pojdite na vprašanje 6**

5. Če da, za koliko let?

- Manj kot 1 leto ₁ 1 leto ₂ 2 leti ₃ 3 leta ₄ 4 leta ₅ 5 let ₆ Več kot 5 let ₇ Ne vem ₋₁

5.a Če manj kot 1 leto, povejte, za koliko mesecev: _____

5.b Če več kot 5 let, povejte, za koliko let: _____

6. Kolikšen delež BDP (bruto domačega proizvoda) je v Sloveniji namenjen izplačilom pokojnin iz javne pokojninske blagajne?

- 0-5% ₁ 6-10% ₂ 11-15% ₃ 16-20% ₄ 21-25% ₅ 26-30% ₆ Več kot 30% ₇ Ne vem ₋₁

7. Kaj je glavni vir izplačevanja pokojnin iz javne pokojninske blagajne v Sloveniji? (Izberite samo en odgovor)

- ₁ Tekoča vplačila socialnih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje sedanjih zaposlenih
₂ Privarčevani socialni prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, vplačani skozi celotno delovno dobo posameznika
₃ Davki iz splošnih obdavčitev
₋₁ Ne vem

8. Prosimo, označite na lestvici od 1 do 5, kako močno se strinjate ali ne strinjate z navedenimi trditvami (1=močno se ne strinjam, 5=močno se strinjam)?

a) Država bi morala nameniti manj sredstev za pokojnine in več za pomoč brezposelnim in mladim iskalcem zaposlitve.

močno se <u>ne</u> strinjam					močno se strinjam	Ne vem
1	2	3	4	5		
☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅		☐ ₋₁

b) Staranje prebivalstva (naraščanje števila starejših in upadanje števila rojstev) povzroča nestabilnost v javnem pokojninskem sistemu. Slednje pomeni: izdatki pokojninskega sistema so večji od njegovih prihodkov.

močno se <u>ne</u> strinjam					močno se strinjam	Ne vem
1	2	3	4	5		
☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅		☐ ₋₁

c) Nizka gospodarska rast in manjši prispevki, ki jih plačujejo mladi (zaradi fleksibilnih oblik zaposlitev različnih od redne zaposlitve za nedoločen čas), ogrožajo vzdržnost javnega pokojninskega sistema.

močno se <u>ne</u> strinjam					močno se strinjam	Ne vem
1	2	3	4	5		
☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅		☐ ₋₁

d) Nujno je treba zvišati zakonsko določeno upokojitveno starost, da bomo lahko ohranili vzdržen javni pokojninski sistem.

močno se <u>ne</u> strinjam					močno se strinjam	Ne vem
1	2	3	4	5		
☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅		☐ ₋₁

e) Če ljudje dlje časa živijo, se mora temu ustrezno povišati tudi starost, ko se lahko upokojijo.

močno se <u>ne</u> strinjam					močno se strinjam	Ne vem
1	2	3	4	5		
☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅		☐ ₋₁

f) Zakonsko določena upokojitvena starost bi morala biti prilagodljiva, pri čemer bi tisti, ki se odločijo upokojiti pri nižji starosti, prejeli ustrezno nižjo pokojnino.

močno se <u>ne</u> strinjam					močno se strinjam	Ne vem
1	2	3	4	5		
☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅		☐ ₋₁

Staranje prebivalstva (naraščanje števila starejših in upadanje števila rojstev) pomembno vpliva tudi na večje povpraševanje po zdravstvenih in socialnih storitvah ter povečuje javne izdatke za zdravstvo in dolgotrajno oskrbo. Z obstoječimi javnimi viri v prihodnje ne bo mogoče pokriti vseh omenjenih pravic in potreb, zato bo potrebno zagotoviti dodatne vire financiranja.

Prosimo, označite, kako močno se strinjate ali ne strinjate z navedenimi trditvami o možnih dodatnih finančnih virih za zdravstvo in dolgotrajno oskrbo:

9.1 Pomanjkanje javnih virov za zdravstvo bo treba reševati...

(Pri vsaki trditvi od a) do d) izberite en odgovor)

	Se sploh ne strinjam	Se ne strinjam	Niti niti	Se strinjam	Se popolnoma strinjam	Ne vem
a) z zmanjševanjem osnovne košarice pravic	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅	☐ ₋₁
b) z dodatnimi prispevki za zdravstvo in davki	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅	☐ ₋₁
c) s prostovoljnim zavarovanjem	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅	☐ ₋₁
d) s kombinacijo dodatnih prispevkov za zdravstvo in davkov ter s prostovoljnim zavarovanjem	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅	☐ ₋₁

9.2 Pomanjkanje javnih virov za dolgotrajno oskrbo bo treba reševati...

(Pri vsaki trditvi od a) do d) izberite en odgovor)

	Se sploh ne strinjam	Se ne strinjam	Niti niti	Se strinjam	Se popolnoma strinjam	Ne vem
a) z dodatnimi socialnimi prispevki in davki	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅	☐ ₋₁
b) s prostovoljnim zavarovanjem	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅	☐ ₋₁
c) s kombinacijo dodatnih socialnih prispevkov in davkov ter s prostovoljnim zavarovanjem	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅	☐ ₋₁
d) storitve dolgotrajne oskrbe naj posamezniki doplačujejo neposredno iz žepa	☐ ₁	☐ ₂	☐ ₃	☐ ₄	☐ ₅	☐ ₋₁

10. Ali imate kakšno dodatno prostovoljno zdravstveno zavarovanje (npr. za nadstandardne storitve, vzporedno ipd.), pri čemer dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja ne upoštevajte?

(Dopolnilno zdravstveno zavarovanje krije stroške zdravstvenih storitev, ki jih obvezno zdravstveno zavarovanje ne krije v celoti. Dodatno zdravstveno zavarovanje pa krije stroške nadstandardnih zdravstvenih storitev, kot je hitrejša pot do zdravnika, oziroma storitev, ki so sicer v celoti samoplačniške.)

(Označite vse, kar velja za vas)

- ₁ Da, plačujem ga sam/a
- ₂ Da, plačuje mi ga podjetje
- ₃ Ne
- ₋₁ Ne vem

11. Ste v zadnjih 12 mesecih redno nudili pomoč odraslemu družinskemu članu pri opravljanju spodaj navedenih aktivnosti in ste bili obenem zaposleni ali samozaposleni, in sicer:
(Izberite samo en odgovor)

- ₁ Pretežno pomoč pri **osebni negi**, kot npr. pri oblačenju, kopanju, hranjenju, leganju v posteljo in vstajanju s postelje ali stola, hoji po sobi in uporabi stranišča
- ₂ Pretežno pomoč pri **podpornih aktivnostih**, kot npr. pri gospodinjskih opravilih, jemanju zdravil, prevozu
- ₃ Oboje, pomoč pri **osebni negi in podpornih aktivnostih**
- ₄ Ne →

<i>Pojdite na vprašanje 13</i>

12. Ali ste zaradi pomoči odraslemu družinskemu članu v zadnjih 12 mesecih koristili:

a) pravico do nadomestila plače za nego ožjega družinskega člana in kolikokrat?
(Označite vse, kar velja za vas)

- ₁ Ne
- ₂ Do 7 dni → navedite, kolikokrat ste koristili to nadomestilo: _____ - krat (12freq_a2)
- ₃ Več kot 7 do 14 dni → navedite, kolikokrat ste koristili to nadomestilo: _____ -krat (12freq_a3)
- ₄ Več kot 14 dni → navedite, kolikokrat ste koristili to nadomestilo: _____ -krat (12freq_a4)

b) pravico do nadomestila plače zaradi težav z lastnim zdravjem (bolniški stalež) in kolikokrat?
(Označite vse, kar velja za vas)

- ₁ Ne
- ₂ Do 7 dni → navedite, kolikokrat ste koristili to nadomestilo: _____ -krat (12freq_b2)
- ₃ Več kot 7 do 30 dni → navedite, kolikokrat ste koristili to nadomestilo: _____ -krat (12freq_b3)
- ₄ Več kot 30 dni → navedite, kolikokrat ste koristili to nadomestilo: _____ -krat (12freq_b4)

13. Zdaj nas zanimajo vaše izkušnje in vaše mnenje o nekaterih vidikih zdravstvenih storitev:

a) Ali se vam je kdaj zgodilo, da ste morali zdravstvenemu osebju ponavljati informacije, ki bi morale biti zapisane v vaši kartoteki?
(Izberite samo en odgovor)

- ₁ Ne, nikoli
- ₂ Včasih
- ₃ Pogosto
- _{.1} Ne vem

b) Ali menite, da bi bilo za vas koristno, če bi vas obravnaval multidisciplinarni tim (npr. v timu bi poleg zdravnika bili še dietetik, psihoterapevt, farmacevt, sestra, geriater)? To bi lahko pomenilo, da bi se nekatere naloge, ki jih zdaj opravlja zdravnik, prenesle na druge člane tima, ki bi bili za to ustrezno usposobljeni.

(Izberite samo en odgovor)

- ₁ Raje bi, da vse storitve izvede zdravnik, ker mu najbolj zaupam
- ₂ Menim, da bi nekatere storitve namesto zdravnika lahko opravljali drugi člani tima, vendar verjetno ne enako kakovostno
- ₃ Menim, da bi nekatere storitve namesto zdravnika lahko opravljali drugi člani tima enako ali celo bolj kakovostno
- ₋₁ Ne vem

c) Ali menite, da bi bila podpora bolnik-bolniku z isto boleznijo za vas koristna pri obvladovanju vaše bolezni?

(Izberite samo en odgovor)

Podpora bolnik-bolniku je pomoč, ki jo osebe z izkušnjami pri obvladovanju določene bolezni nudijo drugim, ki jim je bila ta bolezen diagnosticirana. Ta podpora vključuje čustveno podporo in spodbudo pri premagovanju težke situacije ter praktične napotke in informacije (npr. kje kupiti potrebne pripomočke in hrano, kje kalibrirati naprave, kako se vključiti v društvo bolnikov in dobiti razne popuste, izobraževanja ipd.).

- ₁ Da
- ₂ Ne
- ₃ Ne morem odgovoriti; nimam bolezni, ki bi jo moral/a obvladovati
- ₋₁ Ne vem

14. Sledi nekaj vprašanj o telemedicini:

Telemedicina pomeni zagotavljanje zdravstvenih storitev pacientom na daljavo s pomočjo sodobne informacijske tehnologije. S pomočjo telemedicine lahko svoje zdravnike pacienti kontaktiramo in se z njimi posvetujemo o svojem zdravstvenem stanju, receptih, izvidih ali kronični bolezni, ne da bi se osebno zglasili v zdravstveni ordinaciji. Za to pa potrebujemo vsaj osnovno opremo, kot je pametni telefon ali tablica. Zdravnik prejme vso potrebno dokumentacijo v elektronski obliki in nam nudi zdravstveni nasvet, ne da bi se osebno zglasili pri njem. Kronični bolniki lahko s pomočjo različnih naprav, ki jih prejmejo v uporabo na domu, sami spremljajo svoje zdravstveno stanje (npr. krvni pritisk, sladkor v krvi ipd.), podatki pa se s pomočjo ustrezne opreme samodejno posredujejo zdravniku. Zdravstveno osebje redno spremlja meritve pacientov in v primeru negativnih sprememb zdravnik bolnika takoj kontaktira. Pacienti morajo za telemedicinsko obravnavo obvladati osnovno digitalno pismenost – uporabo pametnega telefona ali tablice/računalnika, merilnih naprav in spletne aplikacije (npr. eZdravje).

a) Ali ste že kdaj prej slišali za telemedicino (mZdravje, eZdravje)?

- ₁ Da
- ₅ Ne

b) Kateri so glavni razlogi, da bi uporabili storitve telemedicine, namesto da bi obiskali zdravnika?
(Označite vse, kar velja za vas)

- ₁ Prihranek časa, ker ni potreben obisk v ambulanti
- ₂ Udobje, ker lahko ostanem doma
- ₃ Hitrejši dostop do zdravstvenih storitev (ni čakalne dobe)
- ₄ Večja varnost takšne storitve v času epidemije nalezljivih bolezni (npr. gripa, Covid-19)
- ₅ Manj obremenitev za sorodnike/prijatelje, ki me običajno peljejo oz. spremljajo do zdravnika
- ₆ Prihranek denarja (transportni stroški do zdravnika odpadejo)
- ₇ Drugo, navedite: _____
ALI
- ₈ Ne bi uporabil/a telemedicine za zdravje → *Pojdite na vprašanje d)*

c) Katere vrste zdravstvene oskrbe bi raje dobili preko telemedicine kot pa z obiskom zdravnika?
(Označite vse, kar velja za vas)

- ₁ Informacije o laboratorijskih testih
- ₂ Izmenjava in poročanje o parametrih (npr. telesna teža, krvni pritisk, raven sladkorja v krvi ipd.)
- ₃ Konzultacije o prilagoditvah zdravljenja
- ₄ Izobraževanje o ne-farmakološkem zdravljenju
- ₅ Podpora pri obvladovanju bolezni
- ₆ Drugo, navedite: _____
ALI
- ₇ Nič od tega, vedno bi raje osebno obiskal/a zdravnika

d) Kakšne zadržke imate glede uporabe storitev telemedicine?
(Označite vse, kar velja za vas)

- ₁ Brezosebnost oskrbe, ker ni neposrednega stika z medicinskim osebjem
- ₂ Varnost podatkov: lahko se izgubijo ali zlorabijo
- ₃ Kakovost oskrbe ni enaka kot pri osebni stiku z medicinskim osebjem
- ₄ Stroški
- ₅ Težave z uporabo tehnologije, zapletenost uporabe
- ₆ Drugo, navedite: _____
ALI
- ₇ Nimam zadržkov

e) Ali bi bili pripravljeni plačati nek dodaten znesek za telemedicinske storitve in opremo?
(Izberite samo en odgovor)

- ₁ Ne, sploh ne
- ₂ Da, ampak samo za opremo (pametni telefon, računalnik/tablica, dostop do interneta...)
- ₃ Da, poleg opreme bi bil pripravljen plačati tudi določen mesečni znesek za izvedbo telemedicinskih storitev → navedite **mesečni** znesek, ki bi ga bili pripravljeni plačati za izvedbo telemedicinskih storitev: (14e_3) _____ EUR.

15. Prosimo, označite vaš spol in vpišite letnico rojstva:

a) Vaš spol:

Moški	☐	1
Ženska	☐	2

b) Rodil/a sem se (leta)

Hvala za vaše sodelovanje!